

ב"ה

ג' ל' י' ו' נ' ר' ת' ל' ע' י' ו' נ' ב' פ' ר' ס' ת' ה' ט' ב' ו' ע'
 ערובים בידי נחמה ליבוביץ
 שנת הסלט עשרה
 יו"ל ע"י מוסד תורה והסכלה למבוגרים ולנוער
 הסתדרות נסי סדור באמריקה

מתדורה מיוחדת בטביל ההסתדרות הציונית העולמית
 המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה

וארא (תשי"ד) ז' י"ד - כ"ח, מכת הדם.
 עיין גליון וארא תשי"ג סאלח ב' וצופהו חנה.

א. סאלח כללית בענין עטר המכות
 לקח טוב: לפי טעמנו דמם של ישראל כמים נהפכו "לדם יאוריהם ונוזליהם בל
 יסתיון" (תהלים ע"ח מ"ד).

מדרש זה מהפסוק ע"י סירו של נתן אלתרמן: סירי מכות מצרים (נכתבו ביטוי
 מלחמת העולם הראשונה, עת נכתבו מכות מצרים על כל ארצות אירופה ומחוצה לה).

מתוך הפרק דם:

דולקים ריסי החי וטפתיהם טרצ...
 אבי, קורא הבן. בכורי, עונה האב.
 סחרחר אני, אבי, סחרחר לא ממחול.
 נחר אני, אבי, נחר אני כחול.
 חפצני הבגדים טוד. סמכני עד אובד.
 סמכני, אה, בלתי מספיק מן החד.

בכורי, בכורי הבן. לדם היו המים.
 כי דם טהור, בכורי, כי דם שופך כמים.
 חשכו עמקי הבאר. אדמו עיני הבעיר,
 כי דם היה בעיר ולא חרדה העיר.

1. הסבר לאיזו סאלח כללית בענין המכות עונה כאן המסורר בסיחת טבין
 הבן והאב?
 2. היכן נאמר דעיון זה ברש"י לפרשת בא?

ב. ט"ו סלח את עמי ויעבדוני במדבר והנה לא שמעת עד כה.
 רש"י עד הנה; ומדרשו: עד שתשמע ממני מכת בכורות טאמחה בה ב"כח"
 (שמות י"א ד') "כה אמר ה'": כחצות הלילה אני יוצא בחור מצרים.
 השווה לדבריו אלה:

בראשית ב"ב ה': ואני והנער נלכח עד כה

רש"י: כלומר: דרך מועט למקום אשר לפנינו. ומדרש אגדה:
 אראה היכן הוא מה טאמר לי המקום: (בראשית ט"ד) כה
 יהיה זרעך!

פסוק י"ז י"ד: וידברו בני יוסף את יהושע: מדוע נתת לי נחלח
 גורל אחד וחבל אחד ואני עם רב עד אשר עד כה ברכני ה'.
 רש"י: ברכה טנאמרה לאברהם "כה יהיה זרעך" נחסימה בי.
 ולפי פסוק: "עד אשר עד כה ברכני" - עד אשר כך כאשר
 אתה רואה.

1. הסבר, מה הרעיון המסומל בדברי המדרש המובאים ברש"י, למקומנו.
 2. מה ראה רש"י לדרוש מלת "כה" הרגילה כל כך במקרא דוקא בשלשה
 מקומות אלה - ולא הסתפק במירוטו כפסוק?

ועיין לדעתה מסוג זה: גליון שמות תש"ט 11

להצגת דרשות מסוג זה עיין ה' ינשו: דרכי האגדה
 פרק י"ב: דרשת המל"ט 124-122.

ג. י"ט וחנה לא שמעה עד כה.

רמב"ן ד"ה וחנה לא שמעה עד "למחות כולל".

מה התמיהה בפסוקנו סרצה הרמב"ן ל"ט?

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות x קשות ויעמד. ענה לפי יכולתך וחבנתך.
 חשובות יט לשלוח לנחמה ליבוביץ, ההסתדרות הציונית העולמית, המ"ח לחנוך
 ותרבות תורניים בגולה, ירושלים ת.ד. 92.